



Respect pentru oameni și cărți

Robert Louis Stevenson

RĂPIT DE PIRATI

Traducere de Frida Papadache



CUPRINS

<i>Cronologie</i>	5
<i>Am fost răpit!</i>	7
Capitolul I. Pornesc la drum	
către conacul Shaws	9
Capitolul II. Ajung la capătul călătoriei mele	16
Capitolul III. Fac cunoștință cu unchiul meu	23
Capitolul IV. Trec printr-o mare primejdie	
la conacul Shaws.....	33
Capitolul V. Merg la Queen's Ferry	43
Capitolul VI. Ce s-a întâmplat la Queen's Ferry	52
Capitolul VII. Plec pe mare cu bricul Făgăduința	
din Dysart	59
Capitolul VIII. Cabina de pe puntea de comandă	69
Capitolul IX. Omul cu chimirul de aur	76
Capitolul X. Asediul cabinei de pe puntea	
de comandă.....	89
Capitolul XI. Căpitanul se dă bătut	98
Capitolul XII. Aud de „Vulpea Roșie“	104
Capitolul XIII. Pieirea bricului	116
Capitolul XIV. Insula pustie	124

Capitolul XV. Flăcăul cu bumbul de argint. Cutreierând insula Mull	136
Capitolul XVI. Flăcăul cu bumbul de argint. Cutreierând ținutul Morven	147
Capitolul XVII. Moartea Vulpiei Roșii	157
Capitolul XVIII. Stau de vorbă cu Alan în pădurea Lettermore	165
Capitolul XIX. Casa spaimei	176
Capitolul XX. Fugari printre stânci	185
Capitolul XXI. Fugari în prăpastia Corrynakiegh	197
Capitolul XXII. Fugari prin ținutul mlaștinilor	207
Capitolul XXIII. Cușca lui Cluny	217
Capitolul XXIV. Fugarii. Cearta	229
Capitolul XXV. În Balquhidder	243
Capitolul XXVI. Fuga ia sfârșit. Trecem apa Forth-ului	253
Capitolul XXVII. Ajung la domnul Rankeillor	267
Capitolul XXVIII. Pornesc la dobândirea moștenirii mele	278
Capitolul XXIX. Intru în împărăția mea	288
Capitolul XXX. Rămas-bun!	297

CAPITOLUL I Pornesc la drum către conacul Shaws

Voi începe povestea peripețiilor mele cu o anumită dimineață din primele zile ale lui iunie, anul Domnului 1751, când pentru cea din urmă oară am scos cheia din ușa casei tatălui meu. Pe când coboram strada, soarele prindea a săgeta culmile dealurilor, iar când ajunsesem la casa parohială, fluierau mierlele în liliacul din grădină, pâcla ce stătuse aninată în jurul văii cât mijiseră zorile începea să se ridice și să piară.

Domnul Campbell, preotul din Essendean, mă aştepta în poarta grădinii. Ce om bun! M-a întrebat dacă mâncasem ceva de dimineață; și aflând că n-am trebuință de nimic, mi-a cuprins mâna cu amândouă mâinile dumisale și mi-a petrecut-o cu blândețe pe după brațul său.

— Aşa, Dăvidele, băiete — mi-a spus — am să merg cu tine până la vad, să-ţi arăt încotro s-o iezi.

Şi am pornit împreună la drum, în tăcere.

— Îți pare rău că pleci din Essendean? m-a întrebat domnul Campbell după câtăva vreme.

— De, părinte — am răspuns eu — dacă aş ști încotro mă duc sau cam ce-are să se aleagă de mine, v-aş răspunde

Respect pentru oameni și cărți

deschis. E bine la Essendean, adevărat, și-am petrecut aici zile foarte fericite – dar e la fel de adevărat că nici n-am mai fost până acum prin alte părți. Cum tata și mama sunt morți amândoi, n-aș fi mai aproape de dânsii la Essendean decât în regatul Ungariei – și vă spun cinstit că de-aș ști că pot ajunge om de ispravă acolo unde e să mă duc, m-aș duce bucuros.

– Așa-i? zise domnul Campbell. Foarte bine, Dăvidele. Atunci este de datoria mea să-ți spun ce ți-e hărăzit de soartă – pe cât îmi este cunoscut. După ce s-a prăpădit maică-ta, iar taică-tău (bun și vrednic creștin!) s-a îmbolnăvit, simțindu-și sfârșitul aproape, mi-a încredințat o anumită scrisoare, care zicea el că este moștenirea ta. „Îndată ce n-am să mai fiu – a zis – și se va fi mântuit cu desfacerea casei, și toate ale gospodăriei vor fi rânduite cum e mai bine (iar toate acestea, Dăvidele, acumă-s împlinite), dă-i băiatului meu scrisoarea aceasta în mâna și îndeamnă-l să-o pornească spre conacul Shaws, nu departe de Cramond. Acela-i locul de unde mă trag și acolo se cuvine să se întoarcă băiatul meu. E un flăcău de nădejde – a spus taică-tău – și istet. Nu mă îndoiesc că va ajunge bine și că va fi îndrăgit acolo unde se duce.“

– Conacul Shaws! m-am mirat eu. Da' ce legătură avea bietul taică-meu cu neamul Shaws?

– De! – răspunse domnul Campbell – cine poate să știe sigur, băiete, dar numele acelui neam e numele pe care-l porți și tu, acela al Balfourilor de la Shaws – un neam vechi și bine văzut – poate cam scăpătat în vremea din urmă. Taică-tău a mai fost și om învățat, după cum se cuvenea la slujba sa; nicicând n-a condus cineva școala cu mai multă vrednicie; nici n-avea purtări

Respect pentru oameni și cărți

și vorbă de dascăl de rând; și după cum sigur că ții minte și tu, aveam mare plăcere a-l pofti la casa parohială, laolaltă cu cei de neam bun; iar celor din neamul meu, Campbellii din Kilrennet, Campbellii din Dunswire, Campbellii din Minch și altora, cu toții oameni de vază bine știuți, le era drag să stea de vorbă cu dânsul. În sfârșit, pentru a te încredința pe deplin de ce ți-am spus, iată și scrisoarea lăsată cu limbă de moarte de răposatul nostru frate întru Domnul.

Îmi dădu scrisoarea, adresată precum urmează:

Domniei Sale domnului Ebenezer Balfour de Shaws, la conacul dumisale de la Shaws, se va înmâna aceasta de către fiul meu, David Balfour.

Inima-mi bătea să se spargă, cu gândul la această cale măreață ce se deschidea pe neașteptate înaintea unui flăcău de șaisprezece ani, fiul unui sărman dascăl de țară din Pădurea Ettrick.

— Domnule Campbell — am bâiguit —, de-ai fi Domnia Ta în locul meu, te-ai duce?

— Fără doar și poate — zise preotul — și fără zăbavă. Mergând două zile, un flăcău voinic ca matale ar trebui să ajungă la Cramond (care este așezat în apropiere de Edinburg). De să-ar întâmpla tot ce poate fi mai rău și înaltele-ți rude n-ar voi să te primească (căci totul mă face să cred că rude trebuie să-ți fie, și încă de sânge), n-ai avea decât să faci cale întoarsă, timp de două zile, și să bați binișor la ușa casei parohiale. Dar eu, unul, trag nădejde că vei fi bine primit (după cum gândeau părintele matale) și că, după câte-s vrednic a ști, vei ajunge la timpu-ți om mare. Și acum, Dăvidele, băiatule — încheie

Respect pentru oameni și cărți

el –, îmi stă pe suflet a mă strădui să-ți fie de folos acest rămas-bun, îndemnându-te să iei aminte și să te ferești de primejdiile lumii.

Și aici iscodi din ochi un locșor unde ar putea ședea în tihna; dădu de un bolovan sub un mestecăń de lângă cărare, se aşeză pe el, cu o față cât se poate de gravă și băgând de seamă că soarele ne săgeta printre două culmi, se apără, învelindu-și cu batista pălăria pusă pieziș.

Apoi, șezând astfel, cu degetul arătător ridicat, mă îndemnă mai întâi să mă feresc de o seamă de neleguiuri care nu mă ispiteau defel și stăruia să fiu sârguincios în rugăciune și în cititul Bibliei. După acestea îmi zugrăvi lăcașul cel falnic către care mă îndreptam și-mi spuse cum se cuvenea să mă port cu cei ce locuiau în el.

– Fii maleabil, Dăvidele, în cele fără de însemnatate, îmi zise. Ține minte că, deși de neam bun, ai avut parte de o creștere țărănească. Nu ne face de rușine, Dăvidele, nu ne face de râs! În casa ceea arătoasă și mare, cu toți slujitorii ce va fi având, mai mari și mai mărunței, arătă-te pe cât se poate de plăcut, grijuliu și chibzuit, ager la minte și zgârcit la vorbă. Iar cât privește pe stăpân, adu-ți aminte că el e stăpânul. Mai mult nu-ți spun: cinste celui căruia cinste se cuvine. Bucuros te supune stăpânum lui; barem aşa s-ar cuveni celui de vîrstă fragedă.

– Da, părinte – am zis eu –, s-ar putea să fie aşa; eu, unul, vă făgăduiesc că mă voi strădui să fie aşa.

– Bravo, foarte frumos ai vorbit, răspunse domnul Campbell din toată inima. Și acum vin la rând și cele cu însemnatate pentru starea trupului, sau cum s-ar zice, cele fără de însemnatate. Iată, am aici un pachețel care cuprinde patru lucruri. Pe când vorbea, se străduia să-l scoată din buzunarul poalelor sale. Din aceste patru

Respect pentru oameni și cărți

lucruri, cel dintâi e partea ce îi se cuvine de drept din bruma de bani ce s-a ales de pe urma cărților și gospodăriei tatălui tău, pe care le-am cumpărat eu (după cum te-am lămurit dintru-nceput), cu gând a le vinde iarăși, cu căștig, dascălului celui nou. Celelalte trei sunt niște mărunte daruri, pe care nevastă-mea și cu mine am fi bucuroși să le primești. Cel dintâi, care e rotund, îți va plăcea desigur mai mult decât toate, acum când pornești la drum; dar, vai, Dăvidele băiețele, nu-i decât un strop de apă într-o mare; de folos îți va fi doar câțiva pași în calea ta și, la fel ca zorile, se va mistui. Cel de-al doilea, care este neted, pătrat și scris, îți va prinde bine cât vei trăi, ca un toiag de nădejde la drum și ca o perină bună sub căpătâi, când îți-e trupul bolnav. Iar cât privește pe cel de-al treilea, cu înfățișare de cub, mă rog Domnului și trag nădejde să te călăuzească până în viață mai bună, de apoi.

După acestea se sculă în picioare, își scoase pălăria și se rugă scurt timp, cu glas tare și cu vorbe înduioșătoare, pentru un Tânăr care pornește în lume; apoi, pe negândite, mă cuprinse în brațe și mă strânse foarte tare la pieptul său; mă depărta iar, cu o lungime de braț, uitându-mi-se în ochi, cu fața frământată de mâhnire, apoi zvâcni din loc și, strigându-mi rămas-bun, o porni înapoi pe drumul pe care veniserăm amândoi, într-un fel de fugă căznică.

Ar fi fost poate de râs pentru altul; dar mie, unuia, nu-mi venea să râd; m-am uitat după dânsul până nu s-a mai văzut – nicicând nu se opri din mersu-i zorit, nici nu privi o dată îndărătat. Atunci m-am luminat că toate astea dovedeau mâhnirea dumisale față de plecarea mea; și pe dată m-a mustrat amarnic conștiința, fiindcă

14 Respect pentru oameni și cărți

eu, unul, eram prea bucuros să mă depărtez de acest sat adormit și să mă duc către un conac mare și plin de viață, printre oameni aleși, bogăți și bine văzuți, de-un neam și de-un sânge cu mine.

„Dăvidele, Dăvidele – gândeam – s-a mai văzut vreodată asemenea ticăloasă nerecunoștință? Ești tu în stare a uita vechile faceri de bine și vechii prieteni doar la auzul unui nume fălos? Vai, vai, rușinează-te!“

Și-apoi m-am așezat pe pietroiu de pe care se ridică case adineauri bunul părinte și am deschis pachetul, să văd ce fel de daruri erau. În privința celui despre care spusese că are înfățișare de cub, n-aveam nicio îndoială; firește că era o mică Biblie, de purtat în raniță. Cel pe care-l numise rotund, am văzut că era un ban de un siling; iar cel de-al treilea, ce urma să-mi fie de-atât de năzdrăvan folos în toate zilele vieții mele – fie că eram teafăr, fie că eram bolnav – era un petic de hârtie groasă și gălbejită, scris astfel, cu cerneală roșie:

„*Pregătirea Apei de Lăcrimioare!* Ia floarea de lăcrimioare și pune-o la murat în săculete, și-apoi bea câte o lingură-două, la nevoie. Redă graiul celor muți din dambla. E bună la umflături de mâini și picioare, întărește inima și ascute ținerea de minte; iar florile ia-le și pune-le într-un borcan bine încis și le îngroapă într-un mușuroi de furnici vreme de-o lună, apoi scoate-le și află-vei o licoare de floare, pe care s-o păstrezi într-o cărăfioară; și-i bună, bolnav ori teafăr de ești, pentru bărbat și femeie deopotrivă.“

La urmă, scris de mâna sfintiei sale, se găsea adăugat:

„Așijderea la scrânteli, pentru frecție, iar la dureri de pântec, o lingură mare la ceas.“

Respect pentru oameni și cărti

Firește că am râs de sfaturile acestea, dar era un râs cam printre lacrimi și m-am grăbit să-mi anin legătura în vîrful bățului și să trec vadul, suind apoi dealul, spre ținutul de dincolo, și abia când am ajuns la cărarea verde întinzându-se largă, prin câmpul cu buruieni, am aruncat o ultimă privire către parohia Essendean, către copacii din preajma casei preotului și către frasinii înalți din cimitirul unde se odihneau tata și mama.

CAPITOLUL II

Ajung la capătul călătoriei mele

În dimineața zilei a doua, ajungând în vârful unui deal, am văzut tot ținutul din față - mi coborând către mare; iar în mijlocul acestui povârniș, pe o creastă lungă, cetatea Edinburgului, fumegând ca o căldare cu var. Pe castel era încipt un steag, iar în golf pluteau, ori erau ancorate, corăbii mari - și amândouă aceste amănunte, oricât de depărtate, le puteam desluși limpede, și amândouă tulburără adânc înima mea de flăcău de țară.

Curând după aceea am ajuns la casa unui cioban, unde am fost îndreptat către împrejurimile Cramondului, și astfel, întrebând din loc în loc, am înaintat spre apusul capitalei, pe la Colinton, până ce am răzbit în șoseaua Glasgowului. Și aici, spre marea mea placere și uimire, am dat cu ochii de un regiment care mărșăluia în sunetul cimpoaielor, și în cadența cea mai strășnică, având la un capăt un bătrân general, roșu la față, călare pe un cal sur, iar la celălalt, o companie de grenadieri, cu pălăriile lor ca mitra papei. Toată bucuria vieții parcă mi-a năvălit în suflet la vederea tunicilor roșii și la auzul acelei muzici voioase.

N-a mai trecut mult și mi s-a spus că mă aflu în parohia Cramond, și-am început de-aici înainte să întreb de

Respect pentru oameni și cărti

conacul Shaws. Iată o vorbă care părea să-i uimească pe cei întrebați. La început am crezut că înfățișarea mea nevoiașă, în veșmintele mele de țară, prăfuite de drum, părea nepotrivită cu măreția locului către care mă îndreptam. Dar după ce vreo doi-trei înși îmi aruncără aceeași privire și același răspuns, a început să-mi intre în cap că nu era lucru curat cu neamul Shaws.

Pentru a scăpa mai degrabă de această teamă, mi-am schimbat felul de-a întreba; și îscodind un om de treabă ce se aprobia pe un drumeag, mânându-și carul, l-am întrebat dacă auzise vreodată de un conac cu numele de Shaws.

El opri carul și se uită la mine ca și ceilalți.

– Îhî, zise. Da' de ce-ntrebi?

– E un conac mare? am întrebat eu.

– Firește, zise el. E coșcogea conacul.

– Așa, da' oamenii care locuiesc în el?

– Oameni? a strigat el. Ori nu ești zdravăn la minte?

Nu-s oameni acolo – să le zici oameni.

– Cum? eu de colo. Dar domnul Ebenezer?

– Aha, ăla, zise omul; el e stăpânul, firește, dacă pe dânsul îl cauți. Da' ce treabă ai acolo, flăcăule?

– Am motive să cred că-mi voi putea face un rost, am răspuns eu, cât se poate de cuviincios.

– Ce face? strigă căruțașul, atât de răstit, încât până și calul său tresări. Apoi: De, flăcăiașule, nu-i treaba mea, da-mi pari băiat de treabă după vorbă și, de vrei să-mi asculți sfatul, ferește-te de conacul Shaws.

Următorul peste care am dat a fost un omuleț curătel, cu o falnică perucă albă; se vedea cât de colo că era un bărbier pe cale să facă ocolul mușteriilor; și cum știam că bărbierii sunt tare flecari, l-am întrebat pe sleau ce fel de om era domnul Balfour de la Shaws.